

מ י ד ו א ג ל ממלוחים?

של צלח אלדין, הרמב"ם, הממלוחים והצלבנים, כשלמות אחת?

כל מי שרוצה באיחוד הארץ, בשמירה על אחדות הארץ, ישאל את עצמו? איך אפשר לשמור על אחדות הארץ, מבלי להקנות תמונה היסטורית שלמה, שכל בני הארץ יכולים לשתף בה את עצמם?

היו"ר דבורה נצר: חברת הכנסת אבנרי, ע"ן לסיים.

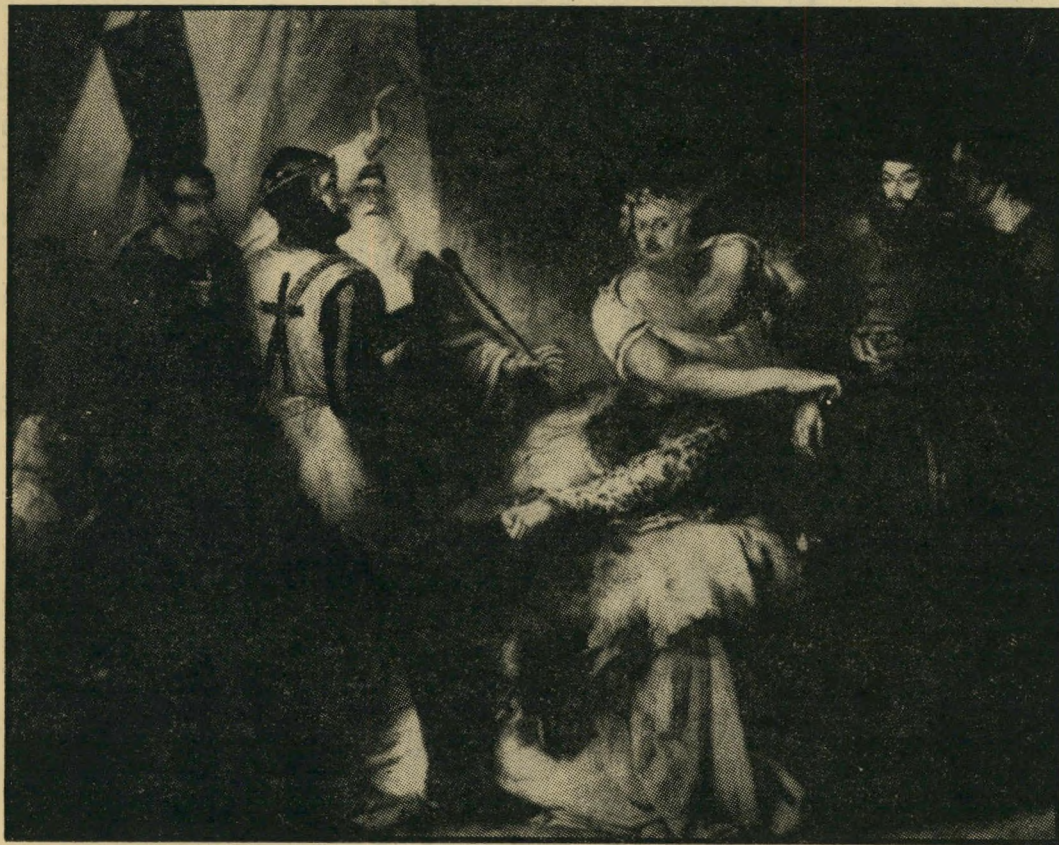
אורי אבנרי: גברתי היושבת ראש, אסיים.

את הצעתך. האם יש לך סמכות לדבר בשם התנועה הלאומית הערבית? האם אתה משוכנע כי היא תסכים אי פעם לקיומה של הציונות?

אורי אבנרי: השאלה הזאת מתייחסת לוויכוח שאני מקווה כי הוא יתקיים מחרתיים, כאשר תעלה הצעתי לסדר היום על הקמת מדינה פלסטינית.

אולם היום אני מדבר על תהליך חדיצדדי. לא דרצדדי. ליצור הסדר פוליטי בארץ ישראל — זהו דבר דרצדדי. אני רוצה בפתרון דרצדדי. אינני דוגל לא בתכתיב ולא בסיפוח.

אולם תוכן החינוך בבית הספר, כל זמן שהוא

צלח אל-דין (במיפגשו ההיסטורי עם ריצ'ארד מלך אנגליה)

שר החינוך העמיד את התמונה הזאת, הכופרת כביכול, כנגד הרעיון של הזיקה לעם היהודי.

אני רוצה להבהיר לחלוטין שבעיני, ובעיני השותפים לדעותי, אין כל ניגוד כזה.

ישנה ההיסטוריה של העם היהודי, וישנה ההיסטוריה של ארץ ישראל. אלה הן שתי רגליים של תפיסה אחת.

בשביילנו לא היה שום חיידוש בהודות העם היהודי בע"ל עם מדינת ישראל, בעת המלחמה. סמכנו על כך, וקיבלנו זאת בברכה. מאז ומעולם הכרנו בויקה ההודית בין האומה העברית החדשה, שקמה בארץ לסי תפיסתנו, לבין יהודי העולם.

אספר ללמד על הזיקה לעם היהודי בבית הספר היהודי, ואת הזיקה לעמי ערב בבית הספר הערבי — ובשני בתי הספר להנחיל תמונה היסטורית משותפת של הארץ, תמונה לאומית המאפשרת לבנות יחד ארץ אחת, תוך זיקה הודית, בלי להינתק מהמקורות הלאומיים — לא הערביים ולא העבריים.

נתון בדינו — זהו דבר חדיצדדי. זהו דבר שאנחנו נחליט עליו. זהו דבר ששר החינוך יחליט עליו.

זהו דבר התלוי בספר החינוך.

וזו בדיוק השאלה שאני מעלה: מה יהיה כתוב בספרי החינוך הזה?

לכן ציטתי את הדברים מלפני שנה, כאשר טענתי — בנסיבות אחרות, אך מתוך אותה תפיסה עצמה — למען לימוד תמונה היסטורית שלמה, המשלבת בתוכה את כל הנימוט במרחב, את הנימוט הלאומית העברית, ואת הנימוט הלאומית הערבית את ההיסטוריה של כל עמי המרחב, שהם עמים אחים.

בשנה שעברה זכיתי לתשובה מלגלת מפי שר החינוך, על שאני מציע ללמד כאן "היסטוריה ממלוחית".

שר החינוך יזהר רבנות ארץ: אני זוכר זאת. אורי אבנרי: אני שואל: הדברים האלה והתגובה הזאת — איך הם עומדים במציאות של היום, כעבור שנה אחת בלבד?

מה נלמד בבית הספר הערבי, אם לא את ההיסטוריה הזאת

להלן נאמו של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח על משרד החינוך.

אורי אבנרי: כבוד היושבת ראש, כנסת נכבדה. בנאומו היום אמר שר החינוך והתרבות כי "לפי נתונים ראשונים, יהיה עלינו לטפח מערכת חינוך נוספת, המקיפה כ-307 אלף תלמידים, שהיו זקוקים ל-7000 מורים ב-900 בתי ספר יסודיים ועליוסודיים".

והוא הוסיף: "משרד החינוך והתרבות, בשיתוף עם המימשל הצבאי, דואג למלאי ספרי לימוד ומכשירי כתיבה לקראת שנת הלימודים הקרובה".

אני יודע מה זה מכשירי כתיבה. אך לא ברור לי, במיקרה זה, מה זה ספרי לימוד.

איזה ספרי לימוד? מה יהיה כתוב בספרי הלימוד?

איזה חינוך ניתן בעזה ובשכם?

בפעם הראשונה מאז קום המדינה אנתנו יכולים להידבר הידברות ראשונה עם העם היושב בפלסטין. זהו נושא גדול בפני עצמו, הפותח פתח לאפשרויות היסטוריות, שעליהן דיברנו ועוד נדבר.

אולם חשוב לא פחות, ואולי יותר, כי בפעם הראשונה מאז קום המדינה יש לנו אפשרות לחנך המוני נוער, שנוגד וגדל בפלסטין, אותו נוער שבמשך שנים חרדנו לחינוך שהוא מקבל בבתי הספר של אונ"א במחנות הפליטים, בבתי הספר בעזה ובגדה.

בפעם הראשונה נתון הנוער הזה בתחום השליטה החינוכית של מדינת ישראל. החינוך שהנוער הזה מקבל נתון עתה להשפעתנו.

הייתי שואל את שר החינוך והתרבות — אילו היה נמצא כאן, ואת סגנו — הנמצא כאן: האם משרד החינוך והתרבות ערוך לקראת משימה היסטורית זו? האם הוא בכלל חולם על הסיכויים וההזדמנויות הגלומים בכך?

איזה מין חינוך, איזה תמונת עולם, ננחיל לנוער הזה בבתי הספר של הגדה ושל עזה, תחת דגל ישראל?

אפילו קיבלנו, לרגע קט, את הדיעה שאני שולל אותה, את דעתם של הסבורים שצטטרך להחזיר את הגדה לירדן ואת עזה למצריים, תחת להקים בהן מדינה פלסטינית — גם אז הייתי שואל: עד אז, איזה תמונת עולם ננחיל לילדים אלה? האם משרד החינוך והתרבות בכלל ערוך לכך, מבחינה מחשבתית, מבחינה רעיונית?

מיוזג-תרבויות והשפעות-גומלין

גברתי היושבת ראש, אינני נמנה עם אותם, בבית הזה, האוהבים לצטט את עצמם. אך הפעם אני רוצה לחרוג מהרגל טוב זה ולקרוא כמה מלים שאמרתי בשנה שעברה, בדיון על משרד החינוך.

אמרתי אז: "אולי כדאי ללמד תמונה היסטורית אחרת: ההיסטוריה של ארץ ישראל ככל הדרות והתקופות, מן האדם הקרמון, תרבויות העמים השמיים הקדמונים, גיבורי ישראל ונביאיו, תקופת ביוזנטיון ופריחת האיסלם, הצלבנים והממלוחים, צלח אלדין הי מוסלמי ויודיו הרמב"ם היהודי, התחיה העבית רית החדשה והתחדשות התנועה הלאומית הערבית, ועד מלחמת תש"ח והקמת מדינת ישראל — כשלמות אחת ורצופה של היסטוריה מולדתית, רבדים על גבי רבדים, מיוזג התרבויות והשפעות הגומלין ביניהן, תמונה מרחבית ואוניברסלית".

אמה תלמי (מפ"ם): ומי עשה את מלחמת תש"ח? מנין הם באו?

אורי אבנרי: אילו זה היה תלמי בי חברת הכנסת אמה תלמי, אילו אני הייתי קובע את תוכן ספרי החינוך, הייתי בוודאי מנסה את הפרק כך: שתי תנועות לאומיות גדולות, שתיהן אותנטיות, שתיהן חיוביות — התנועה הלאומית העברית החדשה, והתנועה הלאומית הערבית החדשה, התנגשו ביניהן במשך שני דורות, בגלל נסיבות היסטוריות טראגיות. שומה על הדור הבא לשים קץ להתנגשות היסטורית הזאת, ולשלב את שתי ה"תנועות הלאומיות הגדולות לתנועה מרחבית גדולה אחת, לטובת כל עמי המרחב.

בכל ספרי לימוד אנגלי להיסטוריה מלמדים את פלישת ויליאם הכובש מבלי לציין כי ויליאם צדק או אלפרד צדק. מלמדים שהיתה התנגשות היסטורית בין הנורמאנים לבין האנגלו סקסים, ונוצרה שלמות שהיא היום בריטניה הגדולה.

אמנון לין (המערך): נניח לרגע שהיינו מקבלים

יש כאן הרבה סיפורים נוספים. עניין זה אינו נוגע לשר העבודה, ובוודאי לא לנושא שלפנינו, אבל אם אנחנו כבר מדברים על חיילי מילואים, כדאי להתעכב גם על בעייה זו. בתשובה על דברים אלה אמר שר העבודה כי הממשלה תספח באופן מזורז גם בהעלאת תגמולי משפחת החללים, וגם בבעיות הנכים. אולי זה יועיל, קצת, לזרז את התהליך של ביטוי תורת האומה. אם כך, תהיה בכך תרופה נגד רגשותיהם כול הנוכח בלב, למראה מצבה של הכנסת בימים אלה.

אורי אבנרי

ישנה בעייה של נכי צה"ל. לפני מונח דיווח עיתונאי על מה שנעשה במשרד החינוך ביפו, לגבי נכים. ישנן תלונות חמורות ביותר לגבי הטיפול. זה לא נאה. אקרא מה שאמר נכה אחד, בשם אלי שיטרית, מחל אביב: נפצעתי קשה בראשי, באבד עיני. אינני יכול לעבוד. אבל אני לא מדבר על כך. פשוט כואב הלב, כשרואים איך מטפלים בנני. לך, למשל, אומרים כל יום שהנזירות על פציעתי נמצאים באר"ש, ושצריך כיום לחכות עד שיגיעו. אני כבר מחכה מה"ז ביולי, והם עדיין לא הגיעו".